

Til Uddannelses- og Forskningsudvalget.

D. 23. juni 2014

Sidste års reform af læreruddannelsen gav anledning til debat, blandt andet fordi det almendannende fag, Kristendomskundskab/Livsoplysning/Medborgerskab, ikke blev realiseret efter forligsteksten og dens hensigt.

Et bredt politisk felt fra Enhedslisten over Liberal Alliance til Dansk Folkeparti ønskede KLM bevaret. Forligskredsen bag den nye læreruddannelse understregede derfor - både i foråret 2012 og i januar 2013 - at KLM-fagets indhold skulle forblive det samme, og at det skulle styrkes. Kredsen sikrede, at KLM fik sin egen eksamen og satte for en sikkerheds skyld et par ekstra bogstaver foran: Almen Dannelse, - en understregning af fagets historiske dannelsesindhold. Således burde udformningen denne gang kunne leve op til forligsteksten.

Efter et år med det nye fag er det derfor relevant at spørge: Er KLM videreført i den form og størrelse, som forligspartierne lagde op til, og som et selvstændigt fag? Som undervisere på læreruddannelsen, der har kompetencer i og erfaring med at undervise i KLM-faget har vi nu mulighed for at sammenligne fagets indhold og rammer før og efter reformen.

Vi ønsker derfor med denne henvendelse at henlede udvalgets opmærksomhed på, at hverken fagets bekendtgørelse eller dets implementering udmønter forligets politiske intentioner.

Almen Dannelse/Kristendomskundskab/Livsoplysning/Medborgerskab i dag:

Det generelle billede er desværre, at implementeringen af det nye AD/KLM-fag mere bærer præg af en afvikling af det KLM-faglige indhold, samt grundlag, rammer og størrelse. Blandt andet at:

- Fagets størrelse er mange steder kraftigt formindsket (fra 17 ETCS til 10 ECTS).
- UC-ledernetværket (LLN) har besluttet, at alle de omfattende videns- og færdighedsmål skal nås indenfor 10 ECTS, hvilket er en faglig umulighed.
- Nogle UC'er har krævet flere end 10 ECTS som baggrund for at gå til AD/KLM-eksamen i år. Imidlertid er kravet for næste skoleår på flere uddannelsessteder nedskrevet til kun 10 ECTS.
- Efter afslutningen af bekendtgørelsesteksten etablerede UC-ledernetværket (LLN) "nationale faggrupper" for alle undervisningsfag, men ikke for KLM. På trods af, at KLM i bekendtgørelsen står som et selvstændigt hovedområde med egen eksamen blev det lagt ind under den pædagogiske faggruppe, benævnt Lærerens Grundfaglighed. Også dette var UC-ledelsernes beslutning, og i øvrigt imod forligets hensigt: at styrke KLM. Den manipulerede proces omkring bekendtgørelsen har vi i øvrigt gennemgået i vores høringssvar og kronik.
- Det betyder i dag, at AD/KLM-bekendtgørelsen visse steder slet ikke er KLM-fagligt funderet.
Fx:

- De vigtigste KLM-faglige færdigheder (såsom at kunne reflektere, vurdere, diskutere, overveje, argumentere, gennemtænke og redegøre for) er afløst af pædagogikfaglige færdighedsmål (såsom at håndtere, at anvende, organisere og udvikle).

- Fagets omfattende, KLM-fagligt relevante vidensmål undermineres og skævvrides af de overvejende pædagogik-faglige færdighedsmål.

Et enkelt ud af flere eksempler: En lille del af første vidensmål er den idéhistoriske udvikling bag skolens værdier, såsom tolerance, myndighed, lighed, frihed og solidaritet. I sig selv et enormt felt, der starter sådan cirka hos Platon, eller før. Men de studerende måles på, om de kan ”organisere inkluderende undervisning”. At organisere inkluderende undervisning er en pædagogikfaglig kernekompetence.

Da vidensmålets mange tænkere, -ismer, perioder, og teorier kun har indirekte forbindelse med færdighedsmålet, bliver konsekvensen, at det KLM-centrale vidensområde, idéhistorie, skævvrides eller forsømmes. Altså en svækkelse af det KLM-faglige.

- Bekendtgørelsens nys opfundne kategori ”vidensgrundlag” dækker ikke KLM’s tradition for en bredere religionsfaglig tilgang end blot religionsvidenskab. Medborgerskabsteori indgår i øvrigt heller ikke i ”vidensgrundlaget”, på trods af, at også dette indgår i fagets navn.

- Bekendtgørelsen kan derfor heller ikke sikre, at faget alle steder varetages KLM-fagligt relevant.

Samlet set betyder dette, at faget generelt er udhulet i rammer og indhold, og at bekendtgørelsen ikke i sin nuværende form er i stand til at rammesætte faget efter den politiske hensigt, som ligger i forliget.

Spørgsmål til udvalget:

Vi vil derfor spørge, om udvalget vurderer, at bekendtgørelsen er udmøntet efter hensigten.

Endvidere vil vi spørge, hvad udvalget fremadrettet vil gøre for at sikre, at forligsteksten implementeres efter sin hensigt og AD/KLM får sin intenderede udformning.

Som minimum sikre, at:

- AD/KLM tildeles minimum 17 ECTS-points eller mere (20) på alle UC’er.

-AD/KLM får etableret en selvstændig national faggruppe bestående af personer med fagligt relevant baggrund, som har erfaring med og kompetencer i at undervise i KLM, og som kan sikre, at fagets rammer er KLM-fagligt udformet.

- Faget varetages af KLM-fagligt kompetente undervisere på alle UC’er.

- AD/KLM’s selvstændige identitet fastholdes efter intentionen.

Og især at:

- Bekendtgørelsen gennemarbejdes af en KLM-fagligt kompetent national faggruppe med henblik på at sikre en KLM-relevant udformning, jf. eksemplerne ovenfor.

Endelig vil vi spørge, hvordan udvalget vil sikre, at faget Almen Dannelse Kristendomskundskab/Livsoplysning/Medborgerskab på længere sigt kan bibeholdes i den politisk ønskede (endnu ikke opnåede) form uafhængig af skiftende instansers eventuelle modvilje mod faget?

Vores kronik fra sidste år afdækkede KLM-fagets besynderlige skæbne på vejen fra forligstekst til færdigt reformforslag, præget af en systematisk undergravning af indhold, tyngde, udformning og størrelse. Vi vil ikke her gentage pointerne herfra, blot nævne, at afsløringerne gav anledning til offentlig debat og kritik fra hele det politiske spektrum, og fra forskere og praktikere indenfor bl.a. skole, demokrati, medborgerskab, teologi, idéhistorie, dannelse og filosofi. Altså mennesker med mange forskellige holdninger til politik og dannelse.

Vi mener, at processen fra politisk forlig til udmøntning har været demokratisk særdeles diskutabel. Efter vores opfattelse er det et demokratisk problem, at den administrative proces for KLM-faget ikke har medført en virkeliggørelse af de politisk vedtagne hensigter.

Vi glæder os over, at politikerne generelt tilsyneladende er enige med os i, at KLM udgør et unikt samtaleforum, hvor mange meninger kan brydes, som handler om vigtige spørgsmål for fremtidens lærere, skolen, samfundet og demokratiet: Hvad vil det sige at være menneske? Hvorfor holder vi skole? Hvad er etik? Hvad er dannelse? Hvordan opnår vi medborgerskab? Hvad betyder historien? Hvad er kultur? Og hvad er den idéhistoriske baggrund for de forskellige værdier, som brydes i vores samfund og i skolen?

At hele det politiske spektrum og mange forskellige dannelsesopfattelser kan enes om denne platform for almen dannelse, er jo enestående i et moderne samfund. Så både indholdsmæssigt og demokratisk er det nødvendigt, at AD/KLM får en udformning, som lever op til intentionerne i forliget, - både nu og fremadrettet.

Venlig hilsen

Marlene Printz Jellesen - Rose Maria Bering-Jensen - Johan Thorendahl - Jesper Kallesøe - Johannes Adamsen - Carsten Oxenvad - Bo Stokholm - Solveig Fogh Rostbøll - Gry Eliassen - Niels Svoldgaard - Kirsten Margrethe Andersen - Lakshmi Sigurdsson - Dorete Kallesøe - Inger Toftgaard Barrett - Inger Vibeke Hansen - Jens-Peter Olesen - Jane Thygesen - Birgitte Bækgaard - Niels Bundgaard - Åse Merete Morsø - Inger Lundager Knudsen - Jesper Garsdal - Christine Rørdam Thaning - Jørgen Jørgensen - Peter Green Sørensen - Henrik Vestergaard Jørgensen - Henrik Bækgaard - Irene Larsen - Gabriella Dahm - Ane Kirstine Brandt - Lene Wagner - Marianne Vihøj

KLM-undervisere på Læreruddannelsen på UCN, UCL, UCS, UCN, UCC, VIA UC.